

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej v právnej veci navrhovateľov: **1. Ing. arch. S., bytom P. , 2. O., bytom B., 3. Ing. Z., B.** proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v G., Mierové námestie č. 1, G.,** o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. j.: GA2008/00004-40NM zo dňa 14.8.2008, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. novembra 2008 č. k. 32Sp/97/2008 - 29, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. novembra 2008 č. k. 32Sp/97/2008 – 29 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave potvrdil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v G. č. j.: GA2008/00004-40NM zo dňa 14. A. 2008. Uvedeným rozhodnutím odporca ako príslušný správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) a § 46 zákona č. 41/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) rozhodol vo veci navrhovateľov tak, že navrhovatelia nespĺňajú podmienky uvedené v § 2 zákona č. 503/2003 Z. z. na navrátenie vlastníctva alebo na priznanie práva na náhradu za pozemky v katastri územia G., uvedené vo výmere č. 53521/46-V/B a vo výmere č. 15367/48 ako parcela č. X. z dôvodu, že navrhovatelia nie sú oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. a ani ďalšími oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 2 tohto zákona. V odôvodnení krajský súd uviedol, že zhodne s názorom správneho orgánu právneho predchodcovi navrhovateľov v 1. a 3. rade S. napriek dvom výmerom o pridelení pôdy vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam nevzniklo, keďže do 1.1.1951 mal zápis v pozemkovej knihe konštitutívny charakter. To znamená, že pre nadobudnutie účinnosti výmerov o vlastníctve pôdy bol potrebný zápis vlastníctva v pozemkovej knihe. Navyše vyššie označené prídely, podľa ktorých mali byť predmetné nehnuteľnosti pridelené právnomu predchodcovi navrhovateľov v 1. až 3. rade, boli zrušené, keďže sa ich S. dobrovoľne vzdal. S poukazom na uvedené, keďže navrhovatelia v 1. až 3. rade nie sú oprávnenými osobami podľa § 2 zákona č. 503/2003 Z. z. správny orgán rozhodol vecne správne, a preto krajský súd v súlade s ustanovením § 250q ods. 2 OSP napadnuté rozhodnutie potvrdil.

Proti uvedenému rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovatelia. Uviedli, že rozhodnutie súdu považujú za nesprávne v celom rozsahu z dôvodov, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Trvali na tom, že sú oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z., keďže vlastníctvo predchodcu (ich otca S.) k predmetným pozemkom považujú za preukázané. Trvali na vrátení vlastníctva k pozemkom, ktoré je možné vydať a v prípade, že vydanie nie je možné, žiadali rozhodnúť o poskytnutí náhradných pozemkov alebo finančnej náhrady. Ďalej poukázali na to, že predmetné prídely pridelené Poverením pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave podľa nariadenia č. 104/45 Zb. v znení nariadenia č. 64/1946 Zb. nariadení SNR. Podľa tohto právneho predpisu sa pridelovali nehnuteľnosti do vlastníctva a v súlade s § 17 pozemkoknižné prevedenie prídely a v súlade s § 17 pozemkoknižné prevedenie prídely obstará Poverenie SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu na vlastné trovy. Nebolo povinnosťou prídelcu zabezpečiť zaknihovanie do pozemkovej knihy. Tieto zápisy však už nemali konštitutívny ale iba deklaratívny charakter, keďže vlastníctvo prídelcov vzniklo dňom vydania výmeru o vlastníctve pôdy alebo o prídely do vlastníctva alebo prevzatím držby pridelenej pôdy, ak bola pridelená prídelovou listinou (do držby a úžitku = do vlastníctva). V súlade s uvedenými právnymi skutočnosťami a dokladmi založenými v spise sa ich právny predchodca S. stal vlastníkom nehnuteľnosti. Poukázali na to, že ich

právny predchodca sa predmetných nehnuteľností nevzdal dobrovoľne, ale v tiesni, ak nie priamo z donútenia za nápadne nevýhodných podmienok. V tejto súvislosti uviedli, že vo vymenovacom dekrete zo 17. marca 1947 bolo uvedené „povinný ste platiť všetky bežné výdavky spojené s vedením majetku, predovšetkým dane a dávky, verejné príspevky a poplatky, mzdy, poistné a pod.“. Napokon poukázali na to, že rozhodnutia o odňatí uvedených prídelov neboli nikdy S. doručené a našli sa len v archívoch, konkrétne v Štátnom archíve v Šali, odkiaľ im boli poskytnuté dňa 22.2.2008. Prechod na štát teda aj reštitučný titul v zmysle § 3 ods. 1 písm. o/ považovali za preukázaný. Napokon žiadali, aby odvolací súd vzhľadom na to, že v napadnutom rozhodnutí krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, napadnuté rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že odvolaniu navrhovateľov sa vyhovuje a navrhovateľom sa priznáva vlastnícke právo k predmetným parceliam, pričom trvajú na vrátení vlastníctva k pozemkom, ktoré je možné vydať a v prípade, keď vydanie nie je možné, rozhodnúť o poskytnutí náhradných pozemkov alebo finančnej náhrade.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľov žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP s použitím § 246c ods. 1 vety prvej OSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľov nemožno priznať úspech.

Predmetom správneho konania bolo rozhodnutie o nároku navrhovateľov v 1. až 3. rade ako oprávnených osôb na vydanie nehnuteľností označených v napadnutom rozhodnutí v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“).

Zákon č. 503/2003 Z. z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku. Zákon č. 503/2003 Z. z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zákon č. 229/1991 Zb. a § 37 až 39 zákona SNR č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria:

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- b) lesný pôdny fond (§ 1 zákona č. 503/2003 Z. z.).

Predpokladom navrátenia vlastníctva v zmysle § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z. z. oprávneným osobám je, aby pozemok v zákonom stanovenom období t. j. v čase od 25.2.1948 do 1.1.1990, prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

Odvolací súd z obsahu spisového materiálu zistil, že právny predchodca navrhovateľov bol Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave pod č. 50353/46-1/B zo dňa 17.3.1947 menovaný dočasným správcom majetku pôvodného vlastníka J. a jeho manželky A. Následne mu bol výmerom Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave č. 53521/46-VúV zo dňa 20.2.1948 majetok bývalého vlastníka J. a jeho manželky A. vo výmere 21 hektárov a 26 árov pridelený do držby a užívania. Ďalej z obsahu spisového materiálu vyplýva, že S. bol výmerom Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave č. 1537/48 zo dňa 22.3.1948 pridelený do vlastníctva aj pozemok po pôvodnom vlastníkovi dr. L. a spol. zapísaný v PK vložke č. X. ako parcela č. X. o výmere 06820 hektára. Ďalej sa v spisovom materiály nachádza list Povereníctva pôdohospodárstva zo dňa 7.3.1950, z ktorého vyplýva, že S. nemá dostatok pracovných síl a finančných prostriedkov, tak celú usadlosť ponúkol Československým štátnym majetkom, potom JRD Š. a JRD G. Ani jeden z oslovených však nemal záujem o tento majetok, a preto pôda zostala neobrobená a majetok prevzal Hospodársky výrobný kombinát obce G., ako malý podnik. Ďalej z obsahu spisového materiálu vyplýva, že v PK vložke č. X. a č. X. bol posledný zápis na meno J. a manželka A. V PK vložke X. je posledný zápis na meno K. a manželka A. pričom sa meno S. v označených PK vložkách nenachádza. Ďalej sa v spisovom materiály nachádzajú rozhodnutia Poľnohospodárskeho odboru Rady ONV G. zo dňa 28.12.1955 zn. Pôd/8537/55 a Odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Rady ONV v G. zo dňa 3.12.1957 zn. Pôd.8/1957, ktorými boli S. zrušené vyššie uvedené prídelky pre nesplnenie prídelových podmienok.

Odvolací súd sa stotožňuje s odvolaním navrhovateľov v tom smere, že predmetné prídelky ich právnenému predchodcovi prideliť Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave podľa nariadenia č. 104/45 Zb. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Zb. SNR, pričom podľa tohto právneho predpisu sa prídeľovali nehnuteľnosti do vlastníctva a v súlade s § 17 pozemkoknižné prevedenie prídelu malo obstaráť Povereníctvo SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu na vlastné trovy. Nebolo povinnosťou prídelcu zabezpečiť zaknihovanie do pozemkovej knihy. Tieto zápisy však už nemali konštitutívny alebo iba deklaratórny charakter, keďže vlastníctvo

prídelcov vzniklo dňom vydania výmeru o vlastníctve pôdy alebo o prídele do vlastníctva alebo prevzatím držby pridelenej pôdy, ak bola pridelená prídelovou listinou (držby a úžitku = do vlastníctva). Podľa názoru odvolacieho súdu z vyššie uvedeného spisového materiálu vyplýva, že sa S. stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti na základe prídelových listín.

Odvolací súd však nesúhlasí s odvolaním navrhovateľov v tom smere, že k odňatiu predmetných nehnuteľností ich právnemu predchodcovi došlo bez právneho dôvodu. Základnou podmienkou pre pridelenie predmetných nehnuteľností do vlastníctva bola povinnosť prídelcu na nadobudnutej pôde osobne hospodáriť so starostlivosťou riadneho hospodára. Vlastnícke právo prídelcu bolo teda v zmysle príslušného nariadenie SNR č. 104/1945 Zb. obmedzené povinnosťou prídelcu na pridelenej pôde osobne hospodáriť so starostlivosťou riadneho hospodára. Pokiaľ stanovené podmienky vlastníka neplnil, mohol mu byť predmetný prídel s poukazom na § 23 ods. 2 odňatý, čo sa v danom prípade aj stalo predmetnými rozhodnutiami z roku 1955 resp. 1957. Aj podľa názoru odvolacieho súdu odňatie prídelov pri dlhodobom nedodržíaní podmienky hospodárenia na predmetných nehnuteľnostiach bolo v tomto prípade dôsledkom aplikácie prídelových predpisov, ktoré nevybočovali zo zákonného pôsobenia štátu pri realizácii dôsledkov konfiškácie poľnohospodárskeho majetku v roku 1945. Nie je preto možné dospieť k záveru, že k odňatiu predmetných nehnuteľností, ktoré boli právnemu predchodcovi navrhovateľov pridelené predmetnými prídelovými listinami, došlo bez právneho dôvodu. Podľa názoru odvolacieho súdu odňatie prídelov v roku 1955 resp. 1957 bolo dôsledkom aplikácie prídelových predpisov na vzniknutú situáciu, nie dôsledkom politickej perzekúcie. Navrhovatelia podľa názoru odvolacieho súdu v konaní nepreukázali, že odovzdanie predmetných nehnuteľností v roku 1950 bolo dôsledkom politickej perzekúcie s ohľadom na príslušnosť ich právneho predchodcu k sociálnej skupine súkromných roľníkov, prípadne že k odovzdaniu bol prinútený snahou zbaviť ho poľnohospodárskeho majetku v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti. Napokon nie je dôvodná ani námietka navrhovateľov, že predmetné rozhodnutia o zrušení prídelov ich právnemu predchodcovi neboli nikdy doručené, keďže z predmetných rozhodnutí vyplýva, že tieto rozhodnutia boli adresované aj ich právnemu predchodcovi, pričom z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by ich právny predchodca počas svojho života urobil akékoľvek úkony na navrátenie predmetných nehnuteľností resp. spochybnil odňatie týchto nehnuteľností.

Keďže navrhovatelia v konaní nepreukázali, že k odňatiu predmetných nehnuteľností ich právnemu predchodcovi došlo v zmysle § 3 ods. 1 písm. o/ bez právneho dôvodu, ako aj že v danom prípade neprichádza do úvahy použitie § 3 ods. 1 písm. p/ t. j. že predmetné nehnuteľnosti prešli na štát alebo na inú

právnickú osobu v dôsledku politickej perzekúcie alebo postupu porušujúcej všeobecne uznávané ľudské práva a slobody, pričom v danom prípade odňatie prídelov nie je reštitučným dôvodom v zmysle § 3 ods. 1, 2 zákona č. 503/2003 Z. z., odvolací súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil. Nepochybil preto odporca, keď navrhovateľom nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam z dôvodu nesplnenia podmienok § 3 zákona č. 503/2003 Z. z.. Nepochybil preto ani krajský súd, ak napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 OSP s použitím ustanovenia § 250ja ods. 3 vety druhej OSP napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP a s použitím § 246c ods. 1 vety prvej OSP tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal; navrhovateľom preto, lebo nemali v odvolacom konaní úspech a odporcovi v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 17. februára 2010

JUDr. Jozef H a r g a š, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth